

Mgr Remigiusz Dobkowski
Koordynator Projektu

PROJEKT „NASZA WIEŚ W NASZYCH RĘKACH” W EFEKTACH I LICZBACH.

Cele projektu „Nasza wieś w naszych rekach”, finansowanego z Programu Operacyjnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, realizowanego przez Fundację „Łatwiej Razem” we współpracy z Gminą Biskupiec określone zostały bardzo ambitnie. Przełamanie apatii i anomii społecznej, zahamowanie rozpadu więzi społecznych, likwidacja istniejących barier czyli integracja mieszkańców gminy. Integracja rodziny poprzez wspieranie jej podstawowych funkcji. Stworzenie fundamentu dla aktywności społecznej i ekonomicznej środowisk wiejskich. Tworzenie struktur wsparcia. Uświadamianie o konieczności ujmowania spraw w swoje ręce, a także pobudzanie do konsekwentnego działania w tym kierunku. Przez podejmowane działania animacyjne zakłada się wzrost zaufania do instytucji publicznych i własnego środowiska zamieszkania. Zakłada się wzrost wiedzy i świadomości o potrzebie aktywności ekonomicznej i społecznej. Podejmowane działania zmierzały do wypracowania trwałych mechanizmów wsparcia przedsiębiorczości społecznej, oraz form zrzeszania się dla realizacji celów środowiskowych. Nabyte w trakcie realizacji projektu doświadczenie pozwoli na podjęcie próby określenia skuteczności tak kompleksowego działania, angażującego osoby dorosłe jak i młodzież i dzieci oraz lokalne instytucje i organizacje pozarządowe. Powołana została Grupa Programowa pod przewodnictwem pani prof. Marzeny Zaorskiej, w składzie rady są profesorowie Elzbieta Kucka i Aleksander Łuczak, ks. Prałat Leszek Niedźwiedź, Zofia Narkowska, Irena Petryna, Anna Plewka, Danuta Plucińska, Maria Truszkowska i Danuta Żurawska. Przy pomocy środowisk naukowych z kilku ośrodków w kraju, zaangażowanych w przygotowanie założeń ideowych projektu

i czynnie uczestniczących w jego realizacji, podjęto próbę analizy współczesnego wzorca życia rodzinnego na obszarze wiejskim – na przykładzie gminy Biskupiec.

Moim zadaniem nie jest ocena skuteczności wdrożonych działań lecz prezentacja realizowanych zadań projektu od strony statystycznej. Podane dane liczbowe pochodzą ze zgromadzonych list obecności podczas spotkań. Ocena merytoryczna projektu została zawarta w informacjach złożonych przez kolegów podczas dzisiejszego Forum Społecznego. Swoimi uwagami o projekcie podzielą się również jego beneficjenci.

Realizacja celów projektowych poprzedzona została diagnozą sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców zamieszkujących tereny wiejskie. Działania przebiegały dwutorowo. Po pierwsze za priorytetowe uznano spotkania z sołtysami i mieszkańcami poszczególnych sołectw, które odbyły się pomiędzy 24 października a 17 listopada 2011 r. Spotkania odbyły się we wszystkich 27 sołectwach, w kolejności: Biesowo, Biesówko, Wilimy, Droszewo, Zarębiec, Czerwonka, Najdymowo, Adamowo, Bredynki, Stanclewo, Kolonia II, Lipowo, Sadowo, Kojtryny, Nowe Marcinkowo, Rzeck, Parleza Wielka, Kamionka, Rudziska, Kobały, Mojtyny, Labuszewo, Botowo, Rasząg, Zabrodziec, Rukławki, Łabuchy, Węgój i Stryjewe.

Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 281 osób.

Podczas spotkań z mieszkańcami omówione zostały cele projektu oraz przekazany apel o uczestnictwo w projekcie. Była to pierwsza okazja bezpośrednich rozmów z mieszkańcami wiosek.

W wyniku przeprowadzonych spotkań, podjętych rozmów i dyskusji wyłonił się zarys

czynników ryzyka, potencjału zasobów społecznych i technicznych w poszczególnych sołectwach. Zebrane opinie posłużyły do formułowania programów zajęć. Ważnym działaniem projektowym (tor drugi) było przeprowadzenie szczegółowych badań socjologicznych, pozwalających określić poziom deprivacji społecznej, wśród rodzin wiejskich zamieszkujących gminę Biskupiec. Powyższe badania miały charakter dwustopniowy. Na pierwszym wstępnym – wstępnym etapie posłużono się techniką ankietową. Rozbudowane kwestionariusze ankiety zostały rozpowszechnione, w ilości 1071 sztuk . wśród rodzin we wszystkich wsiach gminy. Do kolportażu ankiet upoważnieni zostali sołtysi Na podstawie zwróconych ankiet dokonano wyboru 30 respondentów do badań pogłębionych – wywiadów o charakterze jakościowym. Respondenci do wywiadów zostali wylosowani spośród osób pozytywnie odpowiadających na kluczowe pytania w kwestionariuszu ankiety.

Podjęte działania o charakterze diagnostycznym umożliwiły wytypowanie wsi, które zostały objęte przewidzianymi w projekcie działaniami. Biorąc pod uwagę możliwości, zasoby i deklarowane przez mieszkańców potrzeby, w Lipowie, Droszewie, Bredynkach i Stryjowie rozpoczęły działalność Uniwersytety Trzeciego Wieku. Utworzono o dwa więcej niż przewidywał projekt. W ofercie programowej zawarte były propozycje warsztatów, zajęć manualnych, zajęć dydaktycznych na aktualne tematy społeczne, wychowawcze, kulturalne i ekonomiczne. Tematyka spotkań była bardzo różnorodna od wykładów o technikach wywierania wpływów i manipulacji we współczesnym świecie, czy o zaburzeniach w relacjach międzypokoleniowych – dr Maria Truskowska, biopsychofizyczne przestrzenie starzenia się i starości - dr Krystyna Kuberska –Przekwas, wykłady na temat stosowania prawa (Zdzisław Pałac) poprzez naukę technik graficznych prowadzonych przez prof. dr. hab. Adolfa Gwozdka, po warsztaty robótek ręcznych – wykonywanie wzorów tradycyjnego warmińskiego rękodzieła – Barbara Cały i technik makijażu – prowadzonych przez Reginę Domżałską.

Łącznie odbyło się 100 spotkań w których uczestniczyło 970 osób.

W miejscowościach Borki Wielkie Pareza Wielka, Rasząg i Rzek powstały Kluby Dzieci i Młodzieży. Wymienione wioski dysponują dobrze przystosowanymi do tego celu wiejskimi świetlicami. Przy wyborze miejsca, w dużym stopniu, była brana pod uwagę chęć współpracy sołtysów oraz liczba dzieci zamieszkałych sołectwo i chęć aktywnego włączenia się w pracę klubu. Utworzono o dwa kluby więcej niż przewidywał projekt. Celem zajęć w klubach było wyrównywanie poziomów wiedzy i umiejętności dzieci i młodzieży wiejskiej. Zajęcia prowadzili wykwalifikowani pedagodzy wywodzący się z olsztyńskich wyższych uczelni. Przy realizacji projektu uczestniczyli również studenci pedagogiki. Dla nich była to okazja sprawdzenia swojej wiedzy teoretycznej z praktyką. Ich zajęcia były obserwowane przez kadrę naukową.

Przeprowadzone zajęcia miały różnorodny charakter. Uczestnicy mieli okazję zapoznać się z wybranymi technikami malarstwa, rysunku i grafiki. Dzieci i młodzież nabyła umiejętność projektowania kartek świątecznych i pisania życzeń. Podczas zajęć kładziono nacisk na kształtowanie poczucia tożsamości regionalnej. Ważnym elementem zajęć była analiza historii rodziny każdego dziecka, przypominająca o konieczności kultywowania tradycji i pamięci o swoich korzeniach. Prowadzone były gry i zabawy ruchowe, przygotowywano występy na okolicznościowe uroczystości.

W 96 spotkaniach uczestniczyło 1920 dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono zajęcia w ramach studium praktyczno-metodycznego. Program studium jest ramowy. Zawarte są w nim bloki tematyczne do wyboru przez słuchaczy. Zadaniem studium

jest, m.innymi poszukiwanie lokalnych liderów. Osób, które będą zdeterminowane do podjęcia pracy w formie podmiotów ekonomii społecznej. W trakcie realizacji studium korzystaliśmy z najnowszej wiedzy socjologicznej. W przygotowaniu zajęć Studium uczestniczyła kadra naukowa Uniwersytetu Warmińsko Mazurskiego. Miejsca spotkań w ramach Studium były różne w zależności od zapotrzebowania konkretnego środowiska sołeckiego. W ramach studium odbyło się 38 spotkań w których uczestniczyło 384 osoby. Przeprowadzono 20 szkoleń w zakresie aktywizacji zawodowej w których uczestniczyło 196 osób. Te działania nakierowane były na grupy które chciały podjąć trud założenia własnej działalności gospodarczej lub utworzyć spółdzielnie socjalną. Informacja o możliwości otrzymania pomocy w przygotowaniu dokumentów rejestrowych została przekazana do wszystkich sołectw. Zajęcia odbywają się w miejscowościach gdzie powstały grupy zainteresowane tą problematyką. W wyniku przeprowadzonej akcji powstało 5 grupy założycielskie spółdzielni socjalnych w Kamionce, Raszągu, Tomaszkanie i dwie w Biskupcu z którymi odbyło się 11 spotkań w których uczestniczyło 102 osoby. Dla powstałych grup założycielskich przygotowane zostały dokumenty rejestrowe oraz wnioski do Funduszu Pracy o dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Działania na rzecz tworzenia organizacji pozarządowych i grup wolontariackich. Jednym z podstawowych celów projektu było zaktywizowanie lokalnych środowisk, dostarczenie im stosownej wiedzy na temat podstaw prowadzenia działalności społecznej w postaci NGO czy grup nieformalnych. Odbyło się 20 godzin zajęć w których uczestniczyło 151 osób. Liczymy, że powstałe w trakcie projektu organizacje pozarządowe przejmą kontynuowanie działań wypracowanych w czasie trwania projektu. Spotkania odbywają się na zaproszenie konkretnego środowiska. W wyniku tych działań powstało stowarzyszenie rejestrowe „Off Road” w Raszągu zrzeszające 28 osób. Celem działania Stowarzyszenia jest: 1) Angażowanie się w działania na rzecz ochrony środowiska; 2) popularyzacja idei Offroadowej w Polsce; 3) działalność kulturalna, 4) upowszechnianie wiedzy o historii Rasząga, powiatu biskupieckiego i ziemi warmińskiej, 5) poprawa walorów estetycznych i krajobrazowych regionu oraz jego promocja, 6) wspieranie rozwoju ekonomicznego regionu, 7) przeciwdziałanie bezrobociu; 8) działalność wspomagająca wychowanie i rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży, 9) działalność wspomagająca realizację zadań w zakresie edukacji permanentnej dorosłych; 10) działalność na rzecz tworzenia i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Powstało 2 stowarzyszenia zwykłe w Stryjowie na bazie funkcjonującego tam Uniwersytetów Trzeciego Wieku i Rudziskach z powstałej grupy inicjatywnej mieszkańców sołectwa. Stowarzyszenia powstały. Dla wyłonionych liderów w grupach inicjatywnych spółdzielni socjalnych oraz tworzonych stowarzyszeniach zorganizowane zostały 2 wyjazdy studyjne. Jeden do wioski tematycznej – „Garncarska wioska” w Kamionce k/Nidzicy gdzie zaprezentowano jedną z form działania podmiotu ekonomii społecznej oraz drugi wyjazd do Bartoszczyka na spotkanie z Radą Organizacji Pozarządowych w celu zapoznania się z formami pracy i „dobrymi praktykami” NGO w powiecie. W obu wyjazdach uczestniczyło po 20 osób.

Założeniem projektu było podejmowanie wszelkich działań integrujących lokalne społeczeństwo. Temu celowi służyły również zorganizowane 3 koncerty „Kapeli Jakubowej” w Rzecku, Lipowie i Borkach Wielkich. Podczas koncertów rozdawane były ulotki wraz z apelem o „branie spraw we własne ręce”, udzielane były informacje o założeniach projektu i o formach i zasadach funkcjonowania organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. W koncertach uczestniczyło łącznie 320 osób.

Ogłoszono i przeprowadzono konkurs na najlepszą imprezę integracyjną na wsi, propagujący wzorce życia rodzinnego. Do konkursu zgłosiło się 6 sołectw. Komisja Konkursowa rekomendowała do przyznania nagród 4 sołectwa w Stryjewie, Lipowie, Rzecku i Borkach Wielkich. Dwa sołectwa w Raszagu i Wilimach otrzymały wyróżnienia w postaci pucharów i dyplomów. We wszystkich konkursowych imprezach integracyjnych uczestniczyło 560 osób. W czasie realizacji projektu Lider projektu oraz grupa zarządzająca 6 krotnie spotykała się z sołtysami. Trzykrotnie ze wszystkimi i trzykrotnie z sołtysami w których sołectwach realizowane były zadania projektowe. Podczas spotkań przekazywane były informacje o projekcie oraz dokonywano ocen realizowanych zadań. Rada Programowa śledziła na bieżąco realizację zadań projektowych, a podczas czterech odbytych spotkań dokonywała analizy osiągniętych rezultatów.

Pierwszą próbą podsumowania zrealizowanych zadań projektowych było zorganizowane 25 października br. forum ekspertów. W spotkaniu uczestniczyło 42 osoby.

Podczas Forum Społecznego które odbyło się w biskupieckim ratuszu uczestniczyło 49 osób w tym radni gminni oraz sołtysi. Podsumowany został dorobek projektu „Nasza wieś w naszych rękach” W 15 wygłoszonych referatach prześledzono wszystkie formy realizowanego projektu . Wskazując sukcesy ale i porażki w realizacji zadań.

Łącznie w 323 zdarzeniach projektowych uczestniczyło 5194 osoby.

Już wstępne analizy osiągnięć i szczegółowe omówienie poszczególnych działań skłania do postawienia tezy o konieczności kontynuowania rozpoczętego dzieła, jakim był projekt „Nasza wieś w naszych rękach” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Takie kompleksowe działanie w tylu obszarach istotnych dla życia społeczności wiejskiej daje pozytywne rezultaty.